

ÎNCHEIERE

10 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Nina Vascan

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Zinaida Băț împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017,

adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de organizația de microfinanțare „Direct Credit” societate cu răspundere limitată împotriva Zinaidei Băț cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 24 iulie 2015, Liudmila Sidorencu a depus cerere de chemare în judecată în numele organizației de microfinanțare „Direct Credit” societate cu răspundere limitată (denumirea prescurtată OM „Direct Credit” SRL) împotriva Zinaidei Băț cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 4 recto-verso, 13).

În motivarea acțiunii a indicat că, în baza contractului de împrumut nr. 1226 încheiat la 05 aprilie 2012, OM „Direct Credit” SRL s-a obligat să dea în proprietate Zinaidei Băț 5 000 de lei, iar cea din urmă s-a obligat să restituie împrumutul și alte sume aferente contractului, conform graficului stabilit, până la 05 august 2012.

Relevă că, la 05 aprilie 2012, în contul curent al Zinaidei Băț a fost transferată suma împrumutului. Astfel, OM „Direct Credit” SRL și-a îndeplinit obligațiunile contractuale.

Împrumutatul, la rândul său, nu și-a onorat obligațiunile asumate privind rambursarea împrumutului și a acumulat o restanță în sumă totală de 21 285,48 de lei, formată din: 4720 – împrumut nerestituit; 12 270,65 de lei – dobândă pentru utilizarea împrumutului; 893,13 lei - dobânda de întârziere; 3 401,70 de lei – penalitate; și 201,06 lei – taxă de stat achitată anterior.

Susține că, la 30 aprilie 2013, reclamanta a expediat în adresa pârâtei reclamație prin care i-a acordat un termen de 5 zile pentru achitarea benevolă a datoriei, însă, ultima nu a satisfăcut cerințele OM „Direct Credit” SRL.

Solicită adoptarea unei hotărâri privind încasarea de la Zinaida Băț în beneficiul OM „Direct Credit” SRL datoria în sumă de 21 486,54 de lei și suma de 644,59 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată.

În cadrul ședinței de judecată din 29 februarie 2016 și 15 iunie 2016, reprezentantul OM „Direct Credit” SRL, Ludmila Sidorenco a concretizat cerințele reclamantei, solicitând încasarea sumei de 21 285,48 de lei cu titlu de datorie și suma de 664,59 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată, sub forma taxei de stat (f.d. 75 și 102 recto-verso).

Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău, prin hotărârea din 21 iunie 2016 (f.d. 106, 113-114 recto-verso), a admis parțial acțiunea și a încasat de la Zinaida Băț în beneficiul OM „Direct Credit” SRL datoria de 3 923,11 lei, dobânda contractuală de 232,19 lei, penalitatea de 3 401,70 de lei, dobânda de întârziere de 225,78 de lei, precum și cheltuielile de judecată în mărime totală de 270 de lei, iar în total suma de 8 052,78 de lei. În rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată.

În consolidarea soluției adoptate, prima instanță a invocat dispozițiile art. 514, 572, 575, 584, 585, 619, 666, 867, 869 și 872 din Codul civil.

Referitor la circumstanțele speței, Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău, a reținut că Zinaida Băț nu și-a onorat obligațiunile față de OM „Direct Credit” SRL, asumate prin contractul de împrumut nr.1226 din 05 aprilie 2012, acumulând o restanță compusă din: datoria de bază – 3923,11 lei; penalitatea – 3 401,70 de lei, dobânda contractuală – 232,19 lei, care a fost calculată de către instanță conform prevederilor art. 619 din Codul civil, deoarece reclamanta a calculat o sumă excesivă; precum și dobânda de întârziere – 225,78 de lei, care la fel a fost calculată de către instanță de judecată, ținând cont de prevederile art. 619 din Codul civil, deoarece suma pretinsă de reclamantă este calculată cu depășirea celor care se află într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Republicii Moldova.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 19 decembrie 2017 (f.d. 183, 184-187), a admis apelul declarat de OM „Direct Credit” SRL și a casat integral hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, emisă la 21 iunie 2016, emițând o nouă hotărâre, prin care:

A admis cererea OM „Direct Credit” SRL și a încasat de la Zinaida Băț în beneficiul OM „Direct Credit” SRL datoria neachitată în valoare de 4 720 de lei, dobânda neachitată pentru utilizarea împrumutului în valoare de 12 270,65 de lei, dobânda de întârziere în valoare de 893,13 lei, penalitatea în valoare de 3 401,70 de lei, taxa de stat la depunerea acțiunii în valoare de 638,56 de lei și taxa de stat la depunerea cererii de apel în valoare de 316,76 de lei.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a invocat dispozițiile art. 513, art. 514, art. 572, art. 586 alin. (4), art. 867, art. 619 alin. (1) și (4) și art. 624 din Codul civil, art. 90, art. 94 alin. (1) și art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Referitor la circumstanțele speței, Curtea de Apel Chișinău a reținut că deși la 23 mai 2012 și 31 iulie 2012 Zinaida Băț a achitat câte 1 000 de lei în contul restituirii împrumutului, din această sumă prioritar au fost stinse sumele aferente, ulterior corpul datoriei. Astfel, datoria restantă a acesteia constituind suma de 4 720 de lei.

Respectiv, instanța de apel a apreciat ca fiind veridic calculul dobânzii pentru utilizarea împrumutului, a dobânzii de întârziere și a penalității, prezentat de către reclamantă.

Succesiv, ținând cont de prevederile art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a considerat ca fiind rezonabilă rata dobânzii în mărime de 4,5 %, la care a fost calculată dobânda pentru utilizarea împrumutului în mărime de 12 150 de lei, pentru termenul de 54 de luni.

La fel, s-a conchis că pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 893,13 lei nu contravine prevederilor legale, ba chiar mai mult decât atât, este calculată pentru o perioadă mai mică decât perioada până la depunerea cererii de chemare în judecată. Totodată, instanța de apel a considerat că penalitatea în mărime de 3 401,70 de lei este una reală și legală.

La 26 februarie 2018, Zinaida Băț a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, prin care solicită admiterea recursului, constatarea nulității absolute a clauzelor contractuale prevăzute la pct. 1.5 din contractul de împrumut nr. 1226 din 05 aprilie 2012 și pct. 2.13 și 2.14 din condițiile standard, parte integrantă a contractului de împrumut, ca fiind abuzive; și casarea deciziei recurate, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d. 189-197).

În motivarea recursului menționează că la judecarea cauzei instanța de apel nu a ținut cont de prevederile Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 24 decembrie 2010 „privind aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează modalitățile de reparare a prejudiciului cauzat prin întârziere sau executare necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare, cu excepția celor izvorâte din contractul de credit bancar sau împrumut” și nr. 8 din 24 decembrie 2010 „cu privire la unele chestiuni referitoare la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației la soluționarea litigiilor legate de contractele de împrumut”.

În acest sens, invocă faptul că clauzele contractuale prevăzute la pct. 1.5 din contractul de împrumut nr. 1226 din 05 aprilie 2012 și pct. 2.13 și pct. 2.14 din condițiile standard sunt abuzive, deoarece nu au fost negociate în mod direct cu dânsa.

Respectiv, opinează că soluția instanței de apel este eronată, deoarece este bazată pe clauze contractuale abuzive. Mai mult decât, instanța inferioară avea nu doar dreptul, ci și obligația de a examina caracterul abuziv al acestor clauzele contractuale și drept consecință să constate nulitatea absolută a acestora. Or, instanțele de judecată au dreptul să invoce nulitatea absolută și din oficiu, dacă părțile nu știu sau nu vor să aplice această sancțiune.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Ab initio, instanța de recurs consideră că, în speță, calea de atac a fost demarată în interiorului termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, însă, aceasta a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de comunicare a actului de procedură cu numărul de ieșire 1342 din 01 februarie 2018 (f.d. 188), iar cererea de recurs a fost depusă la 26 februarie 2018, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe prima filă a cererii de recurs (f.d. 189).

Completul de admisibilitate apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate alegațiile conținute în cererea de recurs depusă de Zinaida Băț. Or, recomandările Curții Supreme de Justiție și hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție reprezintă evaluări ale practicii judiciare existente și aserțiuni cu privire la modul de punere în aplicare a legii, având caracter consultativ și nu pot constitui baza formală a hotărârilor judecătorești, pentru că nu sunt izvor oficial de drept.

Succesiv, nu poate fi acceptat argumentul recurenteii precum că instanța de apel avea obligația de a examina caracterul abuziv al clauzelor contractuale și drept consecință să constate din oficiu nulitatea absolută a acestora.

La caz, completul de admisibilitate evocă faptul că în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia

hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Aderent, articolul 240 din Codul de procedură civilă prescrie în alineatul (3) că, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În condițiile speței este indubitabil că, obiectul acțiunii civile îl constituie încasarea de la împrumutatul Zinaida Băț a datoriei, dobânzilor, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată rezultate din contractul de împrumut nr. 1226 încheiat la 05 aprilie 2012 cu OM „Direct Credit” SRL.

Deopotrivă, este notabil și faptul că Zinaida Băț nu a făcut uz de dreptul său procedural de a înainta acțiune reconvențională, conform art. 172 din Codul de procedură civilă, împotriva împrumutătorului OM „Direct Credit” SRL, prin care să solicite constatarea caracterului abuziv al clauzelor contractuale și nulitatea absolută a acestora.

Prin urmare, completul de admisibilitate deduce că argumentele recurente cu privire la caracterul abuziv al clauzelor contractuale și nulitatea absolută a acestora nu este obiect al prezentei acțiuni civile și respectiv nu a fost judecat în fond de instanțele inferioare. Circumstanța dată profilează caracterul reprehensibil și lipsit de esență al recursului declarat.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece recurenta nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprind simplul fapt al dezacordului recurente cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67*). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Zinaida Băț nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că recurenta a depus prezenta cerere de recurs după ce a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50*).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurente i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din

perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67*)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Zinaida Băț împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, –

d i s p u n e :

A considera inadmisibil recursul declarat de Zinaida Băț împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de organizația de microfinanțare „Direct Credit” societate cu răspundere limitată împotriva Zinaidei Băț cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan